

T T S =

OFFICIAL

|||

AJAKIRI

T. T. G. TARTU TÜTARLASTE GÜMNAASIUMI ÕPILAS- PERE HÄÄLEKANDJA

Nr. 8

15. Jaanuar 1931.

III aastakäik.

Väljaandja: Tartu tütarlaste gümnaasium. Pea- ja vastutav toimetaja: Aug. Raud; abi: E. Jaska. Tegev toimetaja: A. Hurt. Toimetuse liikmed: T. Linde, E. Madrats, L. Raba, M. Suits, V. Taadler. Talituse juhataja: V. Käppa. — Kaastööd võtavad vastu toimetuse liikmed igal ajal. — „T. T. G.“ ilmub iga kuu 1. ja 15. päeval, välja arvatud õppetöö vaheajad. Tellimishind: aastatellijaille 20 senti number, üksiknumbrite tellijaille à 25 senti.

Jakob Mändmets †

Saaremaal 29. VII 1871 — Tall. 25. XII 1930.

Taas üks kudujaist on varisenud...

Ei kuulunud kadunu nende hulka, kes fantaasiaküllaseid kirjuhelkivaid siidkangaid valmistavad — kuidagi aeglaselt, rahulikult punus ta hahkjaid lõimi, punus soojaks, koduseks kangaks. Koduvaimust, isatalust, avara mere lokseist vestles ta.

J. Mändmets'a kirjanduslik toodang on õieti suur, kaugelt enam kui paarikümnes kogus on ta avaldanud oma jutustisi, lisaks neile veel ajalehe veergudele poetatud lood, artiklid, kriitikad. J. Mändmets'ale on omane rahulik vaatlemisviis, terav kirjeldamisanne, sellepärast kuulubki enamik ta tõist realistliku külajutu valdkonda. Ent mitte ükski realisti, vaid romantikutki on temas. M. fantaasia pole kõrgelennuline, ta jutustiste faabula pole komplitseeritud. Samuti on ta vormist enesele teinud harva küsimuse.

Erilisel meeleheal näib ta viibivat talle isiklikult lähedalseisvas aineistikus. Siin kaotab ta sageli oma flegmaatilise objektiivsuse. Näit. kogus „Talgud“ (Tall. 1903. a.) olevas jutustises „Sügisene laadalugu“ esineb autor niivõrd südamlikuna, tulisena hobusteraukade kaitsjana, kujutab painajaliku veendumusega nende naha- (selle veel ainukese väärtuse) kandjate viimist kurbloolust ning inimeste ma-

dal-ülekohtust, toorest saagihimu, et lugeja otse piinlikkust tunneb enese inimene-olemise pärast. Samuti deprimeerivalt mõjub jutustis „Koera süü“ („Kodumaa jutud“ I, Tall. 1919. a.).

Helgemat, päikeseküllast meeleolu, autori lapsepõlve kajastavad jutud kogudes „Isatalus“ (Tall. 1913. a.), „Küla“ (Tall. 1916. a.) ja „Koduküla vainult“ (Tall., 1900. a.). Neis, sisult ja stiililt tihedais tõis, autor on andnud oma paremiku.

Kogus „Meri“ (Tartu, 1914. a., II tr. 1924. a.) kujutab autor merd kohutava deemonina, kes valitseb nagu inimesi ja nõuab neilt ohvreid. Sama tihedat merehõngu hoo- vab kogust „Hiilid karil“ (Tall., 1921. a.).

Vähem on õnnestunud ta enam subjektiivsust nõudvad uusromantikasse kalduvad novellid („Viirastused“, Tall., 1911. a.). Seda- sama võiks öelda ka M. draamakatsete kohta.

M. on hingelaadilt vanamehelikult rahulik. Samuti suhtub ta mitte kadumishirmuga, vaid sügava rahuloluga ka viimsesse varisemisse — surma. Viibides kalmude keskel (nov. „Surnuaial“), tõuseb tas ilma kutsumata igatsus: „Seal on hea puhata. Saaks ma kord ka sinna!“

E. J.

Omis asjus.

„T. T. G.“ on pool aastat ilmunud trükitu- na. Lugejaskonda peaks vist küll huvitama küsimus, kuidas tuleb lehe toimetus läbi majanduslikult, pealegi kui on pea avalik saladus, et sel alal on raskusi.

Selgituseks olgu öeldud, et lehe majanduslik küsimus on toimetusele ja talitusele olnud ikka raskeimaks päevaküsimuseks. Toimetus ja ta- litus tegi õppeaasta alul olulise vea, et ta alan- das numbri hinna aastatellijatele 20 sendi peale.

Taheti tulla vastu tellijaskonnale, kuid võeti raske vastutus enda peale. Trükikojalt saadud kalkulatsioonide järele pidi napilt omaga välja tulema, kui tellijate arv oleks vähemalt 250 ja kui ajaleht ilmuks ainult 12 lehekülje suuruses suurema korpuskirjaga ja kui ei oleks mingeid lisakulusid.

Kuid toimetus ei ole saanud neist normest mõningail põhjusil kinni pidada. Nii on ta 7-est ilmunud numbrist annud välja 3 numbrit 16-leheküljelisena, on tarvitanud küllalt palju peent petit-kirja, mille ladu on 50 prots. kallim, on paigutanud lehte illustratsioonide, mille klišeede valmistamine ja üürimine on õige kulukas, on annud välja mitu numbrit värvitrukis jne. Need lisakulud on läinud kõik lehe väärtuse tõstmiseks, kuid mitu numbrit on seetõttu välja antud defitsiidiga, mille katmiseks puuduvad otsesed summad. Kool ja lastevanemate-komitee on siin küll rahalise abiga vastu tulnud, kuid kõik puudujääk pole veel kaetud. Peatoimetaja, talitaja ja koolijuhataja kaalusid juba küsimust, kas mitte uuest aastast tõsta lehe hinda 20 sendilt 25 sendile, kuid loobusid sellest siiski põhimõttel: meest sõnast, hõrga sarvest. Jõuti otsusele, et tuleb teisel teel lehe sissetulekud ja väljaminekud tasakaalu viia, nii et õppeaasta lõpuks otsad kokku läheksid. Ja toimetus ja talitus lähebki ses mõttes uue aasta sisse. Ühest peab ta kindlasti loobuma; mitte suuremaid numbreid välja anda kui 12-leheküljelisi. Kuidas teistes punktides kokkuhoidu teostada ja lisisissetulekuid muretseda, selleks on ka toimetusel oma

eriväljavaateid, nii et lugejaskonnal ei tarvitse sellepärast närveerida.

Lugejaskonnal on aga siiski patukesed südamel. Nimelt on mitmed aastatellijad loobunud oma tellimistest. Talitus oma vastutulelikkusest ja heatahtlikkusest oli ses asjas teinud järeleandvaid kontsessioone, kuid siitpääle ei tee ta seda mitte enam, ja jällegi põhimõttel: meest sõnast, hõrga sarvest. Kui ühelt poolt, siis ka teiselt poolt. Majanduslikud kalkulatsioonid ei luba endaga naljatada, muidu on asjad sassis. Mis on kord poolte vahel kindlaks tehtud, see jäägu ka kindlaks lepingu lõppemiseni. Tellimisrahad tulevad täpsusega tasuda õigel ajal, teadmises, et siin tagasipõrkamisi ei saa ega võigi olla.

Lugejaskonnal ja Õpilaspere on aga kõige kõrval ka veel kohustusi. Tuleb võita juure uusi tellijaid. Iga number, mis rohkem müüakse, annab 20—25 senti lisatulu. Jõuluueelsel numbril oligi märksa rohkem tellijaid. See annab tunnistust õpilaste kasvavast iseseadvusest. Ja kui asi nii edasi läheb, ei ole lehe talitusel ja toimetusel karta midagi ja ta võib ajalehe väärtust koguni tõstagi, kui on väljavaateid sissetulekute ja väljaminekute tasakaalustamiseks.

Toimetus ja talitus jätabki uuel aastal lugejaskonnale täita ainukese ülesande: teha kõik, et lehe tellijate arv suureneks. Kõik muud mured võtab toimetus ja talitus oma kanda, teeb seda teadvusega ja kindla lootusega, et kõik hästi lõpeb.

Peatoimetaja.

On nii hää.

Olla yksi on nii hää,
Kui toetan käele pää
Ja mõtiskelles kuulen kella tiksumist —
Siis aegki kui peataks lendamist.

Ja härdus imeline meeli valdab,
Et paha, mida teinud, teeksin hääks
Ja verivaenlasegi manu lä'eks.
Ei hooliks, kui see vihas huuli salvaks,
Vaid lepitust, jah lepitust veel anuks.
A. H.

Ah, tormile laulaks ma laulu . . .

Ah, tormile laulaks ma laulu —
nii vägevat, võimukat, suurt,
mis tormina heljaks ja kajaks
ja kaikuks kaljult ja puult;
mis merela maruna mässaks,
et oiate lõhkeks veepind;
mis taeva sinasse sähvaks,
et puruneks pilvegi rind;
mis tardunud hingede põhja,
kus levimas südaöö tund,
lööks kõuevälguna sisse
ja süütaks seal lõomavat tuld;
mis valjumat müriinal kostaks,
kui kõrgib kohutav kõu,
et surnudki haudades ärkaks,
saaks elu nii mõnigi põu.

Kui metsikut, tormilist laulu
on kuulnud ju küllalt mu maa,
siis haaraksin kandle ja puruks
kõik keeled tal lööks korraga.
Ja kaua veel valul siis räägiks
keel keelele kadunud a'st.
Hing nutaks ja naeraks ja soniks
mu langenud aadete maast.
Kuid torm ei tule, ja laulda
ei saa nii vägevast rind,
et müriseks marula meri
ja valula lõhkeks veepind.
Ju nutulgi piirid on pandud,
et liialt ei kaevata saa.
Ei naerda, ei nutta, ei laulda,
vaid soiguda ainult võin ma . . .
Tormilind.

Talv.

L. Raba.

Ma ihkaksin . . .

Ma ihkaksin tormi ja tuuli,
ja maru ihkaksin ma,
mis metsikult suudleks mu huuli,
kui hävitust külvamas ta.

Kui taevas on kohutav, pime
ja tumedalt kohiseb hiis,

torm ilmub kui jumalik ime
ja vägevalt kajab ta viis . . .

Süis lõhkevad pilved ja langeb
küll oiates mõnigi puu,
süis argadel verigi kangeb
ja sajatust sonib neil suu.

Tormilind.

Mälestus.

Leht langes mu käest. Jõud nagu kadus. Tõstsin veel kord lehe ja lugesin — lugesin tema surmakuulutust. Oli see tõesti tema, kelle surmakuulutus suurte tähtedega lehes seisis? Jah, see oli tema! Sünniaasta, nimi — tema. Veel ei tulnud mu silmist ainust pisarat, ei tahtnud näidata end nutvana, valitsesin end.

Väljusin. Päike kadus pilvede taha; jäi hall, sünge sügispäev valgusetä.

Läksin sihitult edasi. Istusin koltunud lehtedega puude alla. Siis ei suutnud enam enast valitseda, vaid pisarad, mis mind nagu põletasid, veeresid, veeresid . . .

Kolm päeva pärast seda olin ka mina matuse- rongis. Kirikutornis mängisid kirikukellad oma ühetoonilist löökmuusikat. Ja meie, matuseli-

sed, sammusime aeglaselt. Orkester mängis vahepeal leinamarssi — see oli nii ilus, ent kurb.

Haual katsusin end tuttavatest eemale hoida. Kartsin, et keegi ei saa minust aru.

See oli vist ka õige.

Kui matus lõppes, asetasin lille ta hauale ja eemaldusin, et mitte segada ta omakseid. Kui aga kõik olid läinud, läksin ma tagasi ta hauale ja olin seal üks. Nutsin seni, kuni mu silmad olid pisaraist kuivad, ja istusin siis ta haa juure.

Tema puhkas mulla all, aga mina olin ta haual üks. Oh, nii üks. . .!

Heljo.

Keele nurk.

Uusi sõnu *).

a m m e n d a m a s — tähenduses „ammutama“ (saksa „schöpfen“); senine „ammutama“ tuleb sellega asendada; **a m m u t a m a** sobib tarvitada õigemini tähenduses „amuli lahti olema“: sygav kuristik ammutas ta ees“; — „ammutav haav“; aga: „need teadmised oli ta ammendand erisuguseist allikaist“.

k a a t m a (kaadan) **k** — korda saatma (saksa „begehen“, ingl. „to commit“): „kui seda teed, siis kaadad mõrva (saadad mõrtsukatöö korda); see tegu on tema kaadetud“.

k i m e (kimeda) **s** — läbilõikav, terav: „kime pää, kime vilistus“.

l u h i s t a m a s — kokku varisema, kokku langema: „üks osa ehitust oli luhistund; — kõik ta lootused luhistusid“.

l u u t m a (luudan) **k** — välja sulgema, võimatumaks tegema: „see luudab iga eksimise võimaluse“.

m a l n i s (genit. malni) **k** — juuresolev, säälolev; sellest **m a l n i d u s** — juuresolek; **m a l n i t s e m a** — juures olema; näit.: „kõik teised puudusid, ainult tema oli veel malnis; —

ta tegi seda minu malniduses; — kõik, kes malnitsesid sel koosolekul, selles stsenis jne.“.

n e i m a m a k — kätte maksma: „ta neimas oma vastaselle tehtud ylekohtu eest“; — sellest **n e i m** (genit. neima) — kättemaks: „mõnede rahvaste juures on kombeks toime panna veriseid ja julmi neimu“.

n e s t e s — vedelik; „neste“ on tarviline synonymmina ja paralleelsõnana, sest „vedelik“ ei tundu igakord kyllalt suursugusena; näit.: „ta pisarate neste“; labane oleks ytelda: „ta pisarate vedelik“.

n ä ä v a m a k — haavama (hingeliselt): „mõned armastavad teiste kohta teha näävavaid märkusi“.

r e e s m a (reeseb) — kyllalt olema (saksa „genügen“, ingl. „to suffice“): „see summa reesis täiesti; — see toiduhulk ei ole reesev nii paljudelle“.

Sõnad „neimama“, „neste“ ja „näävama“ on juba esinend kirjanduses (muu seas „Looduse“ krooniseis romaanis), nii et neid võib seega juba teatava õigustusega tarvitada.

*) Eelmised vt. „T. T. G.“ a. 1930, nr. 4, 5 ja 6.

Joh. Aavik.

Rahu maa peal!

Too rahu nüüd küll rahulikult siia maa peale ei tulnud. Selles oleksid veendunud ka kõige uskmatumad Toomad, kes laupäeval, sel jõuluku 20-dal päeval Anno Domini 1930, mis nüüd juba hingab sügavas minevikuhauas, meie vana koolimaja ruumidesse oleks tulnud. Aga vist ei piisanud selleks julgust; valitses ju neis, muidu nii ametlikes ruumes, kus harilikultki pole just surmavaikus, säärane jutuvada ja kõneõmin, nagu oleksid siin vastakuti sattunud kaks vaenulist väge, kes nüüd teineteist surnuks rääkida tahavad. Igaüks katsus oma naabrile või ka naabritele pikalt ja laialt kõik maailmas juhtunut ja juhtuvat õige „klaariks“ teha. Vist ei jatkunud sellest mõnekuisest kooliajast, et oma hingelt kõik ära rääkida. Ja kus sa's saadki mahti! Vaheaial õpi hoolega järgnevat tundi või kinnita seda va' patust keha söögiga; tunni ajal jälle ole iga minut hirmus ja ahastuses, et vast juhtutakse küsima. Ja nii see päevake kaobki käest. Öhtupoolikul jälle nihutad enese nii tasapisi kuhugi kinno või uisuteele. (Uisuteele muidugi nii lõpupoolel)

Aga nüüd viimasel päeval vaja kõik ilusasti tasa teha, ja jutt läheb.

Ning kui tuli alles saali kogumine! Siis oli seda mürakest enam kui tarvis. Häda ja vaevaga saad kusagilt ühe istmenatukese või pinginurgakese kätte, aga näe — teine juba napsab ta sult nii üpris kuritahtlikult ära ja väi-

dab kaljukindlalt, see olevat tema oma. „Aga just akkuraat nisuke tumepruun laik oli minu pingi jala küljes; kust ta siis sinu omaks sai?“ Ja läheb siis õndsalt ilmel minema, näol peegeldub: „Veni, vidi, vici!“

Samas jälle pinginaaber su kõrval laiutab end nii, kui ei tea mis. Ja küsimusele, et kuidas ta ikka niisama palju maad tarvitab kui Rooma riik, annab üleoleva vastuse, mis hiilgab oma loogikaga ja selguse suhtes midagi soovida ei jäta, et ta tarvitavat nii palju ruumi, kui ta just tarvitab.

Äkki aga tuleb too rahu. „Püüne“ takka kerkib esile hall läki-läki ja sellele järgneb üleni hall kogu, mis „tats-tats“ läheneb. Mitmesuuline hüüd „Karla“ peletab rahu kus kolmkümmend ja nüüd kostab jälle kisa. Üks klassike on nimelt leidnud, et nende arv mitte täis ei ole, et mõned puuduvad, ja nad otsivad nüüd neid kadunud lambaid hoole ja armastusega. Kahjuks aga mitte niisuguse õrna ja tagasihoidliku moega nagu piibli Karjane, vaid à la Aleksis Kivi „seitse venda“, kes istusid kivil kesk padrikut, ümbritsetud mõirgavast pullikarjast, ja karjusid kõik korraga, mis kõrid kandsid. Samuti ka see klass siis karjus taga omi kadunud ja manitses neid tagasi tulema.

See on muidu üks üpris kiiduväärt ettevõtte; näha kohe, kui soojalt tuntakse huvi oma venasrahva kommete vastu. Võetakse eeskujul

nende kirjandusest, ja mitte ainult teoreetiliselt, vaid ka praktiliselt osatakse seda kasutada. Küllap juba nüüd hõimuliikumine edenema hakkab! Kui ikka võtavad „kamba“ kokku, löövad end Soomelahe äärde ritta ja ühisel nõul ja jõul korraga kisavad tervitusi teispoole — Soome, siis on lähemad sidemed ühel hoobil loodud ja hõimuliikumine aina edeneb!

Aga kurb on see elu, karm ja halastamatu saatus kisub sind enese hõlma ka siis, kui just istud kas või kesk roosilehti ja rosinamägesid.

Nii siis jah! See saatus ikkagi on väga karm! Mõned arutlevad just pühadelõbustusi ja tegevust; teised, kelle lootused vähem roosilised suvatsevad olla, filosoferivad selle üle, kuidas just kõige sobivam oleks kodustele selgitada nõrkade numbrite põhjust ja kuidagi vähegi „rahu“ maa peale luua, kui tunnistus on jõudnud koju. Need kõik on üliprobleemaatilised küsimused. Kohe mitte ei tea, kas on kergem tahvli juures õpetajale seletada mõnd keerulist matemaatikavalemit, millest sul pole sendi eestki aimu, või kodus memmele-taadile anda usutavat informatsiooni, miks need kahed seal tunnistusel on.

Ja siis esindub uus hirmutont, mis iga õpilassüdame just kui raudklambrite vahele võtab. Tunnistusele olevat uus aine või taevast teab mis asi märgitud: h o o l s u s!

Heldeke, mis küll selle all tuleb mõista? See meenutas äkki kõik patud ja patukesed. Hirmujudinail arutles igaüks omas sisimas, mitu korda ta salaja kinos käinud, spikerit teinud, ülesanded tegemata jätnud või nad alles 11. tunnil, s. o. hommikul, enne koolitöö algust teiselt maha „lasknud“; mitu korda sai toda valget „jahu“ ostetud, millest küll kooke küpsetada ei saa, aga mis siiski ära kulub, kuigi teda kooli kodukorras kõvasti maha tehakse.

Oi malgad ja mulgimaa! Kui nüüd veel pääseks kuidagi, siis jätkaks maha kõik vanad vigurid, ei kõnniks kunagi enam „lailal teel“ (Rüütli tänaval), õpiks kõik ilusasti ära ja ei „spikerdakski“. Kui kuidagi veel pääseks!

Aga kuhu sa, vaene hing, ikkagi pääsed?

Ja kõik tulebki! Antakse sulle pidulikult kätte see tunnistus, kus „ta“ kahjuröömsalt ilutsebki. Põrnitsed sellele „nõrgale“ vihaselt otsa, et vast läheb „tugevamaks“ selle pilgu vihasest jõust, ent jooneke sellel „o“ tähel kisub ennast kõveraks, ja nüüd nagu see ümmar „o“ oleks ülbelt irvitanudki. Milline julgus! Sul pole siis muud teha kui ohata, vaadelda seda ebarahuldavat hinnangut, ja lühikesest sõnakesest „nõrk“ nagu hoovaks jääkülmal lause: „...Rahu maa peal“ om lannu; vähemalt rahupühadeks!“

T—d.

Teated

Tartu tütarlaste gümnaasiumi õpilaste kohta 1930./31. õppeaasta I poolel.

	Ia	Ib	Ic	IIa	IIb	IIc	IIIa	IIIb	IIIc	IVa	IVb	IVc	Va	Vb	Vc	Kokku	Läinud aasta
I. Õpilaste arv klassis.																	
1. Õppeaasta alul	50	50	50	33	40	31	31	35	33	34	37	30	23	29	24	530	531
2. Tuli juure	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	4	12
3. Lahkus	—	2	—	—	—	2	2	—	—	—	—	1	—	—	2	9	15
4. Õppeaasta lõpul	50	48	50	34	40	29	29	36	33	34	37	31	23	29	22	525	528
II. Puudumine.																	
5. Puudunud tundide üldarv	519	778	621	1259	567	541	657	669	469	514	524	459	309	555	484	8925	8900
6. Mitu tundi iga õpilase kohta	10,4	15,6	12,4	37	14,2	18	22,7	18,6	14,2	15,1	14,2	14,8	13,4	19,1	21	17	16,86
7. Sugu ei puud. mitu õpilast	21	12	14	9	17	9	9	6	7	14	10	12	3	10	10	163	150
8. Nende % kes ei puudunud	42	25	28	26,5	42,5	31	31	16,7	21,2	41,2	27	38,7	13	34,5	45,5	31	28,4
9. Hilinemisi oli mitu korda	10	13	16	12	2	10	—	11	22	9	14	8	7	4	3	141	216
10. Ei hilineud mitu õpilast	41	35	38	25	38	20	29	26	22	26	25	25	19	25	21	415	359
11. Nende % kes ei hilineud	82	73	76	73,2	95	69	100	72,2	66,6	76,5	67,6	80,6	82,6	86,2	95,5	79	68
III. Edasijõudmine.																	
12. Ühtki nõrka ei olnud mitm. õpilasel	36	24	21	13	21	6	20	20	21	23	21	21	21	22	12	302	255
13. Nende %	72	50	42	38,2	52,5	20,7	69	55,5	63,6	67,6	56,8	67,7	91,4	75,8	55	57,5	48,3
14. 1 nõrk oli mitmel õpilasel	6	15	12	7	12	15	4	8	7	4	9	7	1	7	7	121	140
15. Nende %	12	31	24	20,6	30	51,7	13,8	22,2	21,2	11,8	24,3	22,6	4,3	24,2	32	23	26,5
16. 2 nõrka oli mitmel õpilasel	1	5	9	3	3	4	2	3	4	4	6	3	1	—	1	49	71
17. Nende %	2	10	18	9	7,5	13,8	69	8,3	12	11,8	16,2	9,7	4,3	—	4,5	9,3	13,4
18. 3 ja rohkem nõrka oli mitmel õpil.	7	4	8	11	5	4	1	4	1	3	1	—	—	—	2	51	62
19. Nende %	14	8,3	16	32,4	12,5	13,8	3,4	11,1	3	9	2,7	—	—	—	9,1	9,7	11,7
20. Nõrku numbreid üldse klassis	40	39	64	54	46	37	11	30	18	23	24	13	3	7	15	434	530
21. Mitu nõrka iga õpilase kohta	0,8	0,8	1,3	1,6	1,15	1,28	0,38	0,83	0,5	0,68	0,65	0,42	0,13	0,24	0,68	0,83	1
22. Mitmel õpil. kõik numbr. head	3	—	—	2	—	—	1	1	—	1	—	1	2	3	—	14	14
23. Nende %	6	—	—	5,9	—	—	6,9	3	—	3	—	3,2	8,7	10,4	—	2,7	2,6
IV. Ülespidamine.																	
kord ja hoolsus.																	
24. Ülespidam. hea mitmel õpilasel	47	47	46	30	39	28	23	33	30	31	29	31	21	28	14	477	526
25. Nende %	94	98	92	88,2	97,5	96,6	79	91,7	90,9	91,2	78,4	100	91,3	96,5	63,6	91	99,6
26. Ülespidam. rahuld. mitmel õpilasel	3	1	4	4	1	1	6	3	3	3	8	—	2	1	8	48	2
27. Nende %	6	2	8	11,8	2,5	3,4	20,7	8,3	9,1	9	21,6	—	8,7	3,5	36,4	9	0,4
28. Ülespidam. halb mitmel õpilasel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29. Nende %	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30. Kord hea mitmel õpilasel	44	40	41	28	32	10	25	24	27	27	34	29	22	28	14	425	471
31. Nende %	88	83	82	82,4	82,5	34	86	66,7	82	79,4	92	93,5	95,7	96,5	63,6	81	90
32. Kord rahuld. mitmel õpilasel	6	8	8	3	7	19	4	8	5	7	1	2	1	1	8	88	51
33. Nende %	12	16,7	16	9	17,5	65,5	13,8	22,2	15	20,6	2,7	6,45	4,3	3,5	36,4	16,7	9,6
34. Kord halb mitmel õpilasel	—	—	1	3	1	—	—	4	1	—	2	—	—	—	—	12	3

	Ia	Ib	Ic	IIa	IIb	IIc	IIIa	IIIb	IIIc	IVa	IVb	IVc	Va	Vb	Vc	Kokku	Läinud aastal
35. Nende %	—	—	2	9	2,5	—	—	11,1	3	—	5,4	—	—	—	—	2,3	0,4
36. Hoolsus hää mitmel õpilasel	32	39	40	17	29	8	27	16	19	25	23	26	19	22	15	357	
37. Nende %	64	81	80	50	72,5	27,6	93	44,4	58	73,5	62,2	84	82,6	75,8	68	68	
38. Hoolsus rahuldav mitmel õpilasel	12	9	10	11	9	21	2	17	14	8	13	5	4	7	7	149	
39. Nende %	24	19	20	32,4	22,5	72,4	69	47,2	42,4	23,5	35	16	17,4	24,2	32	28,4	
40. Hoolsus halb mitmel õpilasel	6	—	—	6	2	—	—	3	—	1	1	—	—	—	—	19	
41. Nende %	12	—	—	17,6	5	—	—	8,3	—	3	2,7	—	—	—	—	3,6	
42. Märkuste üldarv	12	6	29	33	20	10	10	12	17	15	44	1	—	9	12	230	121
43. Märkusi tehtud mitmele	10	6	23	17	13	8	6	7	13	13	25	1	—	7	12	161	111
44. Märkusi pole mitmel õpilasel	40	42	27	17	27	22	23	29	20	21	12	30	23	22	10	365	380
45. Nende %	80	87	54	50	67,5	75,8	79,3	80,6	61	61,8	32,4	97	100	75,8	45,5	69,6	72
46. Keskmise edasijõudmise numbrid	3,276	3,191	3,139	3,163	3,217	3,186	3,362	3,127	3,411	3,334	3,235	3,438	3,502	3,480	3,386	3,286	

Lisaseletusi:

Puudunud tundide üldarv, võrreldes eelmise õppeaasta I poolega, on vähe suurenenud, nimelt 25 tunni võrra, mis iga õpilase kohta välja teeb 0,14 tundi. Kõige rohkem puudunud tunde õpilase kohta on II-a — 37 t., III-a — 22,7, V-c — 21 t.; kõige vähem on I-a — 10,4 t., I-c — 12,4 t., V-a — 13,4 t.

Hilinemiste üldarv on vähenenud 216 pealt 141 peale. Nende %, kes hiljaks ei jäänud, on suurenenud 68 pealt 79 peale. Kõige vähem hilinemisi oli III-a — mitte ühtki, II-b — 2, V-c — 3. Nende %, kes ei hilinenud, oli III-a 100, II-b 95, V-c 95,5. Kõige rohkem hilinemisi oli III-c — 22 korda. Neid, kes mitte ei hilinenud, oli III-c kl. 66,6%, IV-b — 67,6%, II-c — 69%.

Õpilaste arv, kel ühtki nõrka ei ole, on suurenenud, võrreldes mööd. õppeaasta I poolega, 47-me võrra, s. o. 48,3%-lt tõusnud 57,5%-le. Üks nõrk oli I. a. 140 õpilasel, käesoleval a. 121 õp.; kaks nõrka oli I. a. 71 õp., sel a. 49 õpilasel; kolm ja rohk. nõrka oli I. a. 62 õp., s. a. 51 õp. Kokku oli möödunud aastal samal ajal nõrku numbr. üldse 530, iga õpil. kohta 1 nõrk, nüüd aga 434 nõrka numbr., iga õpilase kohta 0,83. Kõige rohkem nõrku tuleb iga õpilase kohta klasside järele: II-a — 1,6, I-c — 1,3; II-c — 1,28; kõige vähem: V-a — 0,13, V-b — 0,24, III-a 0,38 nõrka numbr. Cum laude' de arv on seesama, mis läinud aastalgi, nimelt 14. Cum laude' d olid: I-a kl.: J. Enno, J. Mälberg, M. Sarv; II-a kl.: E. Pärna, H. Tõnisson; III-a kl.: A. Kaal; III-b kl.: L. Päärend; IV-a kl.: H. Lüüs; IV-c kl.: S. Mehu; V-a kl.: S. Kuulberg, A. Vahtrik; V-b kl.: L. Kutsar, E. Rammul, E. Tammemägi. Üldiselt on käesoleval aastal õppimine paranenud. 3 — oli: I-a: 50, I-b 73, I-c 102, II-a 73, II-b 46, II-c 49,

III-a 38, III-b 50, III-c 44, IV-a 41, IV-b 59, IV-c 35, V-a 21, V-b 29, V-c 22. Ülespidamine on sel a. märksa halvenenud. Nii on õpilaste %, kel ülespid. hää, 91 (I. a. samal ajal 99,6). Ülespid. on rahuldav 9%-il õpilastest (I. a. 0,4%-il). Ainult IV-c kl. ei ole kellelgi ülespid. numb. vähendatud; IV-b ja V-c kl. on vähendatud 8 õpilasel, III-a 6-el õpil. Ainult 1 õpilasel on vähend. I-b, II-b, II-c ja V-b. Kokku on ülespid. numbr. vähendatud 48 õpilasel, mööd. aastal samal ajal aga ainult 2 õpilasel.

Kord on samuti halvenenud. Nii on kord hää 81%-il õpilastest, läinud a. aga 90%-il, kord rahuldav 16,7% (I. a. 9,6%), kord halb 2,3% (I. a. 0,4%). Kõige rohkem õpil., kel kord hää, on V-b kl. — 96,5%, siis V-a — 95,7%, IV-c — 93,5%. Kõige vähem õpil. kel kord hää, on II-c — 34%, siis V-c — 63,6 %, III-b — 66,7%. Hoolsuse suhtes on kõige paremaks hinnatud III-a kl. — 93%, kel hoolsus on hää, siis IV — 84,0%, V-a — 82,6%. Kõige väiksem on õpilaste %, kel hoolsus hää, II-c — 27,6%, kuid ei ole ühtki, kel oleks hoolsus halb, siis II-a — 50%, III-c — 58. Kõige suurem on õpilaste %, kel hoolsus halb, II-a kl. — 17,6%. Märkuste arv on tublisti suurenenud. Neid on tehtud sel aastal 230, nimelt 161 õpilasele (I. a. 121, nimelt 111 õpilasele). Kõige rohkem märkusi on tehtud IV-b kl., nimelt 44 märkust 25 õpilasele, II-a 33 m. 17 õp., I-c 29 m. 23 õp. Kõige vähem märkusi on tehtud V-a kl., pole mitte ühtki märkust, siis IV-c kl. — 1 õpil. 1 märkus, mis teeb välja 3%, I-a kl. — 13%.

Klasside järjekord edasijõudmise järele, alates parimast: V-a, V-b, III-c, IV-c, V-c, III-a, I-a, IV-b, IV-a, II-b, I-b, II-c, II-a, I-c, III-b.

Kooli elu.

Spordiringi möödunud semestri tegevusest.

T. T. G. Spordiring on korraldanud iga aasta võistlusi teiste koolidega. Ka möödunud semestril olid võistlused täies hoos ja neist võime täieliku iseteadvusega rääkida, sest T. T. G. võistlusnaiskond lõikas aina loorbereid. Sügispoole olid sõprusmängud T. T. G. ja E. N. K. S. T. G. vahel, mille tagajärg oli 2 : 1 T. T. G. kasuks. Teine sõprusmäng seminaariga lõppes 2 : 0 meie kasuks. Sõprusmängu-

dele järgnesid lõppmängud, mille tagajärjed osutusid T. T. G. kasuks. Mäng E. N. K. S. T. G. ja T. T. G. vahel 2 : 1 T. T. G. kasuks ja Kommertsgümnaasiumiga 2 : 0 T. T. G. kasuks. Niisamuti tuli T. T. G. Saksagümnaasiumiga võitjaks tagajärgedega 2 : 1. Seni on kõik vastased võidetud, jääb üle ainult üks mäng, mis on otsustav, ja see on meistersmäng. Meistersmäng tuleb sel semestril, millest loodame võitjana välja tulla.

Võistlused peetakse harilikult laupäeviti kell 20 ülikooli võimlas. Võimlas on rohkesti pealtvaatajaid, kellest eriti silma tor-kab T. T. G. „laulukoor“, kes suure mürinaga alati „omameestele“ kiitust jagab. Kiitust on ka teeninud T. T. G. võistlusnaiskond ja nende kapten N. R a t a s e p.

Spordiring teatab, et algavad volle-tunnid, millest võivad osa võtta kõik Spordiringi liik-med. Kellaajad on kindlaks määratud ja tabel on mustal tahvil. Võrku ja palli saadakse hr. K. Remmel'ilt. Teiseks korraldab Spordiring ping-pongi tunnid, iga teisipäev, kolmapäev, neljapäev ja laupäev kella 16,30—19,30; mui-dugi ainult ringi liikmeile. Laud säetakse üles einelaua-ruumi.

Spordiringi liikmeile on võimaldatud suuski sõiduks liikmekaardi ettenäitamisel, mis an-takse välja ja võetakse vastu esmaspäeval, kol-mapäeval ja reedel 15—16. Suusad asuvad Kunstiringi töötoas, maja alumisel korral.

Veel korraldab Spordiring iluuisutamiskur-suse. Osavõtt võimaldatud kõigile T. T. G. õpilasele. Kursuse maks on üks kroon. Üles anda palutakse IV-a klassi õpilasele N. Rata-sep'ale. Kursus algab 15. jaanuaril, õpetajaks on prl. J. Kõiv.

Nooremate klasside jõulupuu 18. XII 30.

Eeskava oli mitmekesine ja huvitav: koori-laul, soololaulud, klaverisoolod, rokoko-menu-ett ja teised tantsud, algupärane näidend õpi-laste elust ja tegevusest, milles nägime „suure talendiga“ õpilase püüdu pegasusega Parnas-sile, aga halastamatu saatus oma reaalsusega vajutab unistusele oma karmi, hävitava pitsati. Näidendis domineeris ka T. T. G. uisutee.

Näiliselt rootsiaegse riietusega daam pidas naljakõne, elustades seda lauludega. Kuul-sime veel isade õpetusi poegadele jne.

Eeskava lõppenud, ilmus tuttava näoga jõuluvana. Oli mähe ja tahe vana ning rääkis maalaste suureks rõõmuks armast ja pehme-kõlalist „muakeelt“. Oli intelligent vana, rääkis sümboleist ja muist õilsaist asjust. Kin-kide korv oli suurem kui vana ise: kõigile sai noid kinke, suurile ja väikesile kodanikele. Kingid olid valitud asjatundlikult, igaüks sai sobiva, kohase kingi — keegi vast ei söanda-nud haavuda, kui vana mõne naljaka märku-sega kingi adressaadile ulatas; nali oli ju hea-tahtlik ja jõuluvanale nii omane. Paar peda-googi said kingiks õppivaid ja kasvavaid õpi-lasi-kasvandikke, muidugi elutuid.

Klasside kingid olid: ärataja kell, lamp, lillekory, kakaduu, pann jne.

Enesele kinkis vana „Kündja Hansu pildid“.

Elaks lometi jõuluvana alatiselt meie koolis!

Vanemate klasside jõulupuu 19. XII 30.

Eeskava algas klaverisoologa, mis köitis eriti neid, kes armastavad muusikat. Niisama tõsised, seega ka jõulukohased ettekanded olid veel laulusoolo ja võimlemine. Mõlemad numbrid õnnestusid hästi — hoolsa harjuta-mise tulemusena.

Teised ettekanded olid lõbusad, välja arva-tud vast „Pyramus ja Thisbe“, mis oli koguni kurb, kuid siiski...

Jõulukohane tahtis olla ka „Tõe ja õiguse“ ristsete-stseenist kombineeritud näidend oma jõulukuuse ja verivorstiga. Näis tekitavat üpris lõbusat meeleolu; oli see sõltuvuses näi-dendi huumoriga, tüüpidega, jõuluvorsti nauti-misega või mängisid tegelased vääriliselt hästi, kuid koguaeg ettekanne oli tõesti „veart“.

Järgnes tummmäng, otse kontrast eelmisele reaalsele näidendile, romantilis-sentimen-taalne „Pyramus ja Thisbe“. Õnnestus hästi. — Arvatava paanika asemel lõukoera ilmu-misel publikus pääsis valla naerukahin. Alul oli aga kurb, kaastunnet äratav stseen, kui:

„Müür Pyramusel, Thisbel oli valju,
ta kehastajaks tool kui kalju.“

Lõpp aga veel kurvem: Thisbe meeleheitel surmakrambes vaevleva Pyramuse juures, kes „saatuse mängu“ pärast (mõtles, et Thisbe surnud) ise enesele torkas surmava relva süda-messe. Kummaline, et vapper Pyramus veel surmaga heideldes ei unustanud ebikindlat pa-rukak takistada selle libisemisel pääst.

Kurva meeleolu hingest tahtis sulatada jazz-band; kas ta seda suutis, on probleem.

Lavale ilmus kirev-kirju seltskond siidis ja sametis. Ja ettekandele lükkis punkti taha jazz-bandi tingel-tangel mürtsu ja juubeliga.

Tegid aga küllalt suure vea: unustasid jõuluvanale mängida „kunstipärast“ tuši.

Too auväärne kõrgemaist sfäärest pärit-oluga vana siirdus lavale; järel vedas ta mitte väikest „moekoera“, vaid mingit kummalist siili või okassiga — arvatavasti tema talis-man, kellele ta andis kaelas kandmise asemel maaühenduse. Oi noid pakke ja pakikesi, üks ikka suurem kui teine ja teine ikka vähem kui kolmas. Jõuluvanale on geniaalne pää: igale õpetajale ja klassile sobiv kingitus, kas vaata-miseks millegi sümbolina või praktiliseks ka-sustamiseks igapäevases töös ja tegevuses. Nii kingiti ühele kiiresammuga õpetajale luksuslik auto; teisele, kellele sümpatiseerib roheline värv — pakk rohelist värvi. Oi neid loenda-matuid kinke! Kõik anti üle jõuluvana vaimuka märkusega. Üks õpetaja sai eriti palju kinke ja pidi sageli ilmuma jõuluvana palge ette — väsitav vist küll see käimine edasi-tagasi, aga kingid!

Abiturientide pidu 17. I 31.

A. Rothberg.

Klassidele kingituste seeria: põll, portfell, ärataja keel, „söödavad numbrid“, korporant, korporandi „tekkel“, kaal.

Siis said õpilased kätte nimelised ja nimeta kingid. Järgnes tants. Lõpp kell 23.

Ilm oli nii kaunis ja ilus, südames kergus ja rõõm. —la.

Aktus 20. XII 30.

Oli meeleoluline aktus. Jõulukuusk säras küünaldes, tuletas meele jõuluõhtuid 18. ja 19. dets.

Huviga kuulati aruandeid, eriti edasijõudmisse puutuvaid. Mõni klass rõõmustas oma tõusmise pärast kõrgemale — vähese „nõrkade“ arvu tõttu. Vahete-vahel käis imestuskahin läbi õpilaspubliku, kui mõni klass eriti teistest välja paistis suure nõrkade arvuga, rohkete märkustega jne. Ütles aruanne midagi kiitvat teatud klassile, siis oldi rõõmsad ja tahteti end tähelepanuvaks teha: vot just meie oleme selle klassi õpilased. Oli aruandes aga midagi laitvat, siis needsamad õpilased vaikisid hiirtena — kõigi kohta too vaikimine muidugi ei käi.

Kahju oli lahkuda koolist. Oli selline õppimistahe. Seda raskem oli aga uuesti koolitulek 7. skp.

Ja — laiskus hellitab!

Abiturientide pidu 17. I 31.

„Kodu, sinust pean lahkuma, jää jumalaga nüüd!“ — Ikka sagedamini ja sagedamini turgatavad need sõnad läbi pea. Korraks unustad nad ja siis korraga, vahest keset suurimat rõõmugi, vilksatab läbi aju: „Jää jumalaga nüüd!“ Veel oleme aga siin oma armsas kodus — koolimajas. Veel ei tule lahkuda. Alles kevadel — siis peame talle igaveseks lahkumiseks kätt surudes laulma neid ridu häälega, mis on täis paisuvaid pisaraid.

Nüüd aga, selle aja jooksul, mis meile veel jäänud, tahame oma armsate kodustega, meie õpetajatega võtta ellu kaasa veel viimaseid õpetusi. Meie tahame haarata kõike pakutavat, et aina suurendada ja suurendada oma teadmiste-tagavara. Tahame õppida ja suuril silmil vaadata ringi, et kõike antavat vastu võtta.

Selleks, et saavutada laiemat silmaringi, et saada suuremaid ja kaugeleulatavamaid väljawaateid, peame mitte üksi enese lähedal ümber vaatama, vaid ka kaugemale minema. Ja kogu kooliaja kestel oleme nii mõneski kohas väärilist käinud vaatamas ja nii mõnegi pikema ekskursiooni korraldanud. Nüüd aga, viimisel aastal, loomulikult tahaksime korraldada kõige pikemat ja laiaulatuselisemat ekskursiooni. See ometi nõuab suuri summasid. Ja seepärast ka-

vatsesime korraldada peo, et saadud sissetulek vähendaks kevadel korraldatava ekskursiooni kulusid. Sissetulek peost läheb just seks ots-tarbeks.

Kõik on kord oma ajal abiturientid! Kõiki riivavad kord needsamad huvid, mis meid riivavad praegu. Ja usun, et meie nooremad kaasõpilased saavad meile aidata kaasa selleks, et meie pidu hästi korda läheks. Usun, et nad seda teevadki.

Kallid kaasõppurid! Muretsege võimalikult palju kutseid, levitage neid, ostke pääsetähti enestele ja oma tuttavatele! Teist sõltub suurel määral ära meie peo hää kordaminek. Tunustage meie huvisid, olge meile abiks, sest kord, kui teie ise abiturientide peo korraldate, tunnete niisamuti rõõmu selle peo hääst kordaminekust. Olete õnnelikud, kui teid teie nooremad kaasõppurid lahkesti aitavad.

Veel kord — tõmmake, tõugake, vedage koos meiega meie huvitavalt ehitud ja hästi sisustatud peovankrit, et see oma eesmärgile jõuaks!

Abiturientide nimel
Valli Taadler.

Tartu tütarlaste gümnaasiumi

ABITURIENTIDE PIDU

17. I 31. kl. 18 kooli ruumes.

Kava.

I.

1. Mustlasviisid. Sarasate.
Klaveril V-b kl. õp. E. Tammemägi ja V-b kl. õpil.
L. Roots.
2. Siniallik. Meri.
Oskar Luts'u näidend 1 vaatuses. Lavastaja õpet.
E. Jaska.

Osalised:

Vanem H. T. G. õp. V. Ratassepp.
Vanem poeg V-c kl. õp. E. Mitt.
Noorem poeg T. P. R. G. õp. F. Linask.
I mägielanik T. P. R. G. õp. J. Bormeister.
Mägineiu V-b kl. õp. L. Kutsar.
Mägielanikud.

II.

3. a) Põlismetsa järv. Lüdig.
b) Lehtede tants. Meri.
c) Lapsepõlve kodu. * * *
Laulab abiturientide koor V-c kl. õp. H. Rehesaar'e juhatusel.
4. Sõjamarss.
Võimlemine V-b kl. õp. L. Kutsar'i juhatusel.
5. a) Ständchen Schubert.
b) Tiitu Rahvalaul.
Laulab V-c kl. õp. H. Sild.
6. Plastiline ettekanne. Vil. P. Lindenau.

III.

T A N T S.

Tantsul mängib „The Night Band“.